

Županijsko izvješće: Istarska županija

Godina provedbe: 2019

Broj održanih sastanaka: 2

Broj usvojenih programa: 1

Provedeni programi

1. Služba za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje ZZJŽ - Program prevencije i izvanbolničkog liječenja bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja u 2019.g
2. Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama - UZPIRO - CRO PULA - "Dugo sanjam da radim i da živim bolje"
3. Udruga Institut Pula - U.P.E.Z. u Istarskoj županiji
4. Centar za pružanje usluga u zajednici Zdravi grad Poreč – „Prihvat i rehabilitacija ovisnika - vanbolničko liječenje ovisnika“
5. Društvo naša djeca Pazin – „Rano pijenje mladih i njegova prevencija“
6. Klub liječenih alkoholičara Pula – „Liječenje, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih alkoholičara i njihovih obitelji“

Provedene ostale aktivnosti

Temeljni zadatak Povjerenstva je pružanje ponude droga i stanja drugih vrsta ovisnosti na području Županije te upozoravanje nadležnih službi u slučaju pogoršanja stanja ili pojave dostupnosti novih droga i njihovog konzumiranja, odnosno pokretanje lokalnih programa suzbijanja. Članovi povjerenstva redovito komuniciraju i izmjenjuju informacije o stanju na području Županije. S obzirom na smirivanje problema opijatske ovisnosti i stabilnog stanja u dostupnosti droga u posljednjih nekoliko godina nije bilo potrebno poduzimati posebne aktivnosti izvan uobičajenih aktivnosti nadležnih institucija i preventivnih programa u koje su uključene udruge.

Usvojeni dokumenti

Izvješće o radu Povjerenstva za 2018. godinu

Problemi u radu

Povjerenstvo nije imalo značajnijih problema u radu.

Oblici suradnje i slika

Funkcija Povjerenstva je koordinacija i razvijanje međusektorske suradnje državnih institucija s institucijama na regionalnom i lokalnom nivou te poticanje i koordinacija horizontalne povezanosti - županijskih i lokalnih institucija i udruga. Smatramo da tu ulogu Povjerenstvo uspješno izvršava. S obzirom na dugogodišnji kontinuirani rad Povjerenstva, oblici suradnje institucija su uhodani, a s obzirom na smirivanje problema heroinske ovisnosti posljednjih godina, uloga Povjerenstva nije toliko značajna kao što je bila na početku njegovog formiranja pred točno 20 godina.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Ciljevi Akcijskog plana usklađeni su s ciljevima i smjernicama Plana za zdravlje građana i socijalno blagostanje Istarske županije te usmjereni ka strateškim ciljevima: smanjivanju dostupnosti svih sredstava kemijske ovisnosti, te smanjivanje broja novih ovisnika o bilo kojoj vrsti droga i drugih vrsta ovisnosti.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zloupotrebe droga)

Iz proračuna županije: 311000

Iz proračuna gradova:

Sveukupno: 311000

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije

Socijalne ustanove: Centri za socijalnu skrb na području Istarske županije, Centar za pružanje usluga u zajednici
Zdravi grad Poreč

Zdravstvene ustanove: ZZJZ - Služba za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje, Istarski domovi zdravlja

Nevladine organizacije: - Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama - UZPIRO - CRO PULA

- Udruga Institut Pula - U.P.E.Z u Istarskoj županiji

- Društvo naša djeca Pazin

- Klub liječenih alkoholičara Pula

- Klub liječenih alkoholičara Stvaranje

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 715

Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 625

Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 20

Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 88

Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 32

Stopa liječenih ovisnika na području županije: Stopa liječenih ovisnika se izražava u HZJZ, još uvijek nemamo taj podatak za 2019. godinu

Izveštaje o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Tijekom 2019. godine, u suradnji s Centrom za socijalnu skrb, posredovali smo za 59 osoba, kako bi te osobe ostvarile prava s područja socijalne skrbi. Od ovog broja, iz područja obiteljske i socijalne zaštite posredovali smo za 38 osoba, za 10 osoba posredovali smo u ostvarivanju prava na jednokratnu novčanu pomoć, a za 11 osoba surađivali smo s voditeljima mjera stručne pomoći. Zbog ostvarivanja različitih vrsta pomoći za koje je nadležan Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Grada Pule, posredovano je za 5 osoba.

U suradnji s Crvenim križem, posredovali smo za 9 osoba, kako bi te osobe ostvarile pomoć u hrani i odjeći.

U navedenom razdoblju, 39 osoba ostvarile su zdravstveno osiguranje kroz naše posredovanje, za 5 osoba posredovali smo ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje po drugoj osnovi i dopunsko zdravstveno osiguranje. Tijekom 2019. godine uputili smo 6 osoba u Zavod za zapošljavanje radi uključivanja u neku od mjera aktivne politike zapošljavanja. Također, 4 osobe smo motivirali za uključivanje u Projekt resocijalizacije putem doškolovanja, a 2 osobe smo uključili u Projekt resocijalizacije te su za njih izdate preporuke. Za 1 osobu posredovali smo zbog pomoći u ostvarivanju prava za nezaposlene osobe.

U suradnji s MUP – om, pružali smo pomoć pri izradi osobnih dokumenata za 4 osobe. U ovom periodu pratili smo 21 osoba koje su izašle iz zatvora i 5 osobe koje su izašle iz komune. U komunu je upućeno 11 osoba. U suradnji s Uredom za probaciju, pratili smo 11 osoba. U našoj ustanovi 14 osoba izvršava mjeru obaveznog liječenja od ovisnosti. Organiziran je i održan sastanak s djelatnicima Ureda za probaciju radi unapređenja suradnje. U proteklom razdoblju radili smo sa 5 beskućnika. S udrugom UZPIRO posredovali smo za 8 osoba. Djelatnik Službe sudjelovao je na dva koordinacijska sastanka dionika IŽ vezano uz rad s beskućnicima.

U svrhu podrške resocijalizaciji i rehabilitaciji liječenih ovisnika, kao i pomoći u održavanju apstinencije, te jačanju suradnje s udrugom UZPIRO – CRO, organizirali smo grupno savjetovanje za liječene ovisnike koji se bave različitim aktivnostima u udruzi UZPIRO CRO. Ukupno 8 osoba bilo je uključeno u ovaj oblik rada. Održano je ukupno 3 susreta. Podrška u održavanju apstinencije od uzimanja droga i alkohola obuhvaća i podršku i pomoć u razvoju socijalnih vještina kako bi što bolje funkcionirali u obiteljskom i socijalnom okruženju, a sve to je temelj u procesima rehabilitacije i resocijalizacije liječenih ovisnika. Istovremeno, provodili su se i specifični oblici pomoći koji su ovisili o individualnim potrebama obuhvaćenih korisnika.

Korisnike se upuivalo i u tretman u Službu mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti i na praćenje apstinencije redovitim testiranjem urina.

Ovim grupnim savjetovanjima potiče se suradnja između Službe i udruge UZPIRO CRO koja je osobito značajna u procesu resocijalizacije liječenih ovisnika.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2019. godini broj korisnika Službe koji su se javili zbog zlouporabe droga manji je za 3,3 % nego lani. Broj opijatskih ovisnika manji je za 3,3 % nego lani. Ako pogledamo razdoblje od prethodnih 6 godina, možemo zaključiti da je ova brojka uglavnom stabilna, uz male varijacije, što je pozitivni pokazatelj, jer nam govori da heroinski ovisnici ostaju u tretmanu što smanjuje mogućnost recidiva. Broj korisnika koji su došli u Službu zbog zlouporabe marihuane gotovo je jednak kao i lani (56 naspram 60 osoba). Zbog konzumacije amfetamina su se tijekom 2019. godine javilo 20 osoba, a u 2018. godini 24 osobe. Zbog konzumacije kokaina u 2019. godini javilo se 8 osoba, dok se u 2018. godini javilo 5 osoba. Možemo zaključiti da se podaci za 2019. godinu ne razlikuju značajno od podataka za 2018. godinu. Vidljiv je kontinuirani trend opadanja opijatskih ovisnika u tretmanu.

Broj ukupno novoevidentiranih korisnika koji su se javili zbog zlouporabe droga manji je nego lani za 25,7%. Broj novoevidentiranih heroinskih ovisnika nešto je manji nego lani (20 osoba naspram 22 osobe lani). Unatoč malim varijacijama, u proteklih deset godina vidljiv je trend opadanja novoevidentiranih heroinskih ovisnika.

Broj novoevidentiranih osoba koje su se javile zbog konzumacije marihuane nešto je manji nego lani (22 naspram 31 lani). Mali broj osoba koje su se u Službu javile zbog konzumacije marihuane mogli bi objasniti zakonskim promjenama vezanim uz posjedovanje marihuane, koje su se desile početkom 2013. godine i sve liberalnijim stavom u društvu o ovoj drogi. Broj osoba koje su se javile zbog konzumacije amfetamina manji je nego lani (7 naspram 15).

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

U sklopu preventivnih programa Službe provedene su brojne aktivnosti.

Održana je tribina na temu „Ovisnosti“ u OŠ „Juraj Dobrila u Rovinju u suradnji s djelatnicima MUP – a. Tribini su prisustvovali učenicima 8. razreda. Na tribini sudjelovalo je 49 učenika.

Tijekom 2019. godine, uz financijsku podršku Grada Pule, provodio se je Projekt «Zajedno za zdravo odrastanje – interaktivna predavanja za roditelje i tribine za učenike srednjih škola» koji se sastojao od predavanja za roditelje na temu „Obitelj i prevencija ovisnosti“ i tribina za učenike 2. razreda na temu «Ovisnosti».

Održano je sedam tribina za učenike 2. razreda srednjih škola na temu ovisnosti i četiri predavanja za roditelje pod nazivom „Obitelj i prevencija ovisnosti“ na području Pule i Vodnjana. Na tribinama za učenike 2. razreda srednjih škola na temu ovisnosti sudjelovalo je 214 učenika, a na predavanjima za roditelje sudjelovalo je ukupno 80 roditelja. Zbog štrajka prosvjetnih radnika nije bilo moguće organizirati sve planirane aktivnosti.

Svrha tribina bila je educirati sudionike o utjecaju droga na ljudski mozak i ponašanje, koji su rizici za psihofizičko zdravlje uvijek te kako izgleda razvoj i liječenje bolesti ovisnosti. Pored toga, cilj je bio otvoreno diskutirati o problematici ovisnosti, ponuditi djeci i mladima znanstveno utemeljene činjenice koje su često skrivene iza uobičajenih mitova koji se mogu naći u medijima.

Svrha predavanja za roditelje bila je educirati ih o novim drogama koje se mogu naći na tržištu, često se i legalno mogu kupiti u tzv. smart shopovima i preko interneta, a rizici koje te tvari nose nisu još u potpunosti jasni.

Drugi dio predavanja tiče se obiteljskih odnosa i odgojnih obrazaca koji znatno mogu doprinijeti rizikom ponašanju djeteta, prepoznavanja ranih znakova uzimanja droga i konkretnih savjeta što učiniti ukoliko roditelji saznaju da njihovo dijete eksperimentira s drogama. Osim edukacije i diskusije, sudionicima su podijeljene brošure Ureda za droge, kao i brošure Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Ovaj projekt se većim dijelom odvijao tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Djelatnici Službe sudjelovali su u javnoj akciji „Trijezni štand“ u organizaciji KLA Stvaranje i OB Pula te su sudjelovali na godišnjoj skupštini KLA Pula. Na ovaj način obilježen je Dan borbe protiv alkoholizma. Održana je javna

promotivna aktivnost u suradnji s Vijećem za komunalnu prevenciju i Gradom Pula, MUP – om, Crvenim križem, Savjetom mladih, Kampanjom Bježi - Via te pliva i klubovima Arena, Pula i Triatlon klubom Pula s ciljem obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa droga.

U organizaciji tvrtke Alkaloid održana je radionica „Uloga zdravstvenih djelatnika u provedbi smjernica metadonske terapije“ namijenjena liječnicima obiteljske medicine. Sudjelovalo je 7 liječnika. Održane su tri predstave preventivnog karaktera namijenjene učenicima srednjih škola pod nazivom „Lucijina priča“, a predstavama je prisustvovalo 920 učenika.

Djelatnici Službe sudjelovali su na okruglom stolu pod nazivom „Žudnja kao pokretač ovisnosti o opioidima“ u organizaciji tvrtke Swixx BioPharma. Također, u Poreču, povodom Mjeseca borba protiv ovisnosti, održano je predavanje pod nazivom „Neki trendovi konzumacije sredstava ovisnosti kod mladih u Istarskoj županiji“.

U sklopu projekta «Neovisan i slobodan» pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva, proveden je niz aktivnosti. U svrhu provođenja univerzalne prevencije, u sklopu ovog projekta, provedena je tribina za učenike prvih razreda srednjih škola pod nazivom „Kako biti jači od ovisnosti“ koju je održao prof. dr. sc. Slavko Sakoman, dr. med. spec. psihijatrije. Tribini je prisustvovalo 50 učenika iz osmih razreda osnovnih škola. Održano je predavanje na temu „Žudnja kod ovisnika“. Gost predavač bio je prof. dr. sc. Ante Bagarić, spec. psihijatar. Svrha predavanja bila je približiti probleme koji se vezuju uz ovisnost i izazove liječenja te ulogu koju liječnici obiteljske medicine imaju u liječenju osoba ovisnih o opijatima. Predavanju je sudjelovalo 52 sudionika. Osim liječnika, prisustvovali su i predstavnici CZSS, MUP – a i Ureda za probaciju.

Povodom obilježavanja početka Mjeseca borbe protiv ovisnosti, u suradnji s Gradom Pula, MUP – om, Gradskim društvom Crvenog križa Pula, Istarskom županijom (kampanja Bježi/Via), Klub liječenih alkoholičara "Stvaranje" – Dnevna bolnica za alkoholizam i druge ovisnosti Općine bolnice Pula, udrugom UZPIRO i Institut, Obiteljskim centrom – CZSS, organizirana je revijalna utrka učenika. Na utrci, koja predstavlja prvu preventivnu aktivnost u sklopu Mjeseca borbe protiv ovisnosti, sudjelovalo je stotinjak učenika Osnovnih škola Monte Zaro, Tone Peruško, Veruda, Centar i Stoja te predstavnici organizatora. Umjesto startnih brojeva, sudionici utrke nosili su na majicama jedan od tri najbolja slogana, koji su izabrani na natjecanju učenika sedmih i osmih razreda pulskih osnovnih škola. Kreatorima najboljih slogana dodijeljene su nagrade dok su svi sudionici utrke dobili i prigodne majice.

Na natjecanju su pristigla 103 slogana, a kao najbolji odabrani su:

- "Ovisnost nije trend, na nju si bend" (OŠ Monte Zaro)

- "Alkohol i droga = loša sloga" (OŠ Veli Vrh)

- "Nemoj kockati niti se bockati, idi se skockati" (OŠ Giuseppine Martinuzzi).

Akcija je bila medijski praćena, cjeloviti program je uživo prenosio Radio Pula, a pratili su ga i drugi lokalni mediji. Na štandovima su se dijelile edukativne brošure o temi ovisnosti.

Održane su tri predstave preventivnog karaktera namijenjene učenicima srednjih škola pod nazivom „Lucijina priča“, a predstavama je prisustvovalo 920 učenika.

Također, u sklopu ovog projekta, provedena je i aktivnost kontaktiranja i anketiranja ovisnika koji su registrirani, a nisu se javljali u Službu više od 2 godine kako bi doznali podatke o tome je li netko u recidivu ili apstinira, konzumira li neku drugu drogu ili alkohol, s kime živi, je li zaposlen, ima li neku vrstu materijalnih problema, je li u braku i ima li djece te kako se osjeća. Osobe kod kojih se prepoznala potreba za nekom od usluga koje pružamo pozvani su u Službu i ponuđena im je pomoć u smislu ponovnog uključivanja u programe supstitucijske terapije, individualnog, partnerskog i obiteljskog savjetovanja i psihoterapije, programe resocijalizacije ovisno o potrebama. Ukoliko su te osobe roditelji i iznose probleme vezane uz svoju djecu ponuđeno im je uključivanje u Savjetovalište za mentalno zdravlje. Ovom aktivnošću obuhvaćeno je 15 osoba.

U sklopu navedenog projekta provedene su i aktivnosti savjetovališta za trudnice-ovisnice i roditelje ovisnike. Kroz rad savjetovališta bavili smo se temama psihofizičkog razvoja djeteta, fazama trudnoće i važnosti zdravog načina života.

Također, jedan od važnih ciljeva jest uključiti i motivirati partnera i/ili druge članove obitelji za sudjelovanje i pomoć mladoj mami, odnosno potaknuti ih na preuzimanje odgovornosti, kako bi omogućili normalan život novom članu obitelji. U savjetovalištu su pružane sve potrebne informacije o tome što trudnica može očekivati dolaskom u rodilište. Naglašavala se važnost iskrenosti u vezi terapije koju dobiva majka, zbog posebne skrbi za dijete ili eventualnog operativnog zahvata. Važna tema bila je i priprema majke na mogući apstinencijski sindrom kod novorođeneta, potrebu za pojačanom skrbi i duže liječenje u bolnici. U sklopu rada savjetovališta, tiskali smo 350 edukativnih brošura s naslovom „Utjecaj amfetamina u trudnoći“ koje su dostupne svim našim pacijentima. U savjetovalište se tijekom trajanja projekta, javilo 5 trudnica ovisnica. U vezi savjeta zbog planiranja trudnoće umjetnom oplodnjom javile su se 4 osobe. Pored toga, javljalo se 10 ovisnica koje imaju malu djecu te 6 ovisnica/ovisnika koji također imaju malu djecu po preporuci CZSS. U Savjetovalište su se javilo i 5 ovisnica koje su supruge trudne i 13 ovisnika, ovisno o eva male djece. Ukupno se u savjetovalište javilo 43 osoba.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije:

Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 118

Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 1151

Broj zapljena: 1551

Vrste zaplijenjenih droga

Heroin (g)1113,40, Hašiš (g) 203,92, Marihuana (g) 88369,00, Kokain (g) 3464,96, Amfetamin (g) 1571,48, Cannabis biljka (kom)146, Ecstasy (kom)/g8841,5 kom i 4012,21 g, Ketamin626,63, LSD (kom) 1133

Lijekovi s liste (kom)197,5